GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ה, 2025
מספר השאלון: 34215
שם התלמיד/ה: _____

אזרחות

שאלון 34215: עקרונות ורשויות (מסלול גמיש)

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון – (3×9) – 27 נקודות
פרק שני – (2×24) – 48 נקודות
פרק שלישי – (1×25) – 25 נקודות
סך הכול – 100 נקודות
ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
ד. הוראות מיוחדות: אין.
יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.
בהצלחה!

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (27 נקודות)

ענו על שלוש מן השאלות 1–4 (לכל שאלה – 9 נקודות).
בכל תשובה כתבו שניים–שלושה משפטים לפחות.

1. חוק השבות – עיקרי החוק ומחלוקת

(9 נקודות)

הציגו את עיקרי חוק השבות, והציגו מחלוקת אחת שהתעוררה בנוגע לחוק זה.

(9 נקודות)

2. שיטת הבחירות בישראל – יחסית ורשימתית

(9 נקודות)

הציגו את שני המאפיינים האלה של שיטת הבחירות בישראל:

- יחסית
- רשימתית

3. ביקורת שיפוטית

(9 נקודות)

הציגו את המושג: ביקורת שיפוטית.

(9 נקודות)

4. מדינה מסורתית (מורשתית) תרבותית / מדינה חילונית שיש בה הפרדה מלאה בין הדת והמדינה

(9 נקודות)

הציגו הבדל אחד ונקודת דמיון אחת בין שתי העמדות האלה:

העמדה (חלום): מדינה מסורתית (מורשתית) תרבותית והעמדה (חלום): מדינה חילונית שיש בה הפרדה מלאה בין הדת והמדינה.

(9 נקודות)

פרק שני (48 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 5–7 (לכל שאלה – 24 נקודות).

5. רופאים לפריפריה

(24 נקודות)

(ראו בנספח: שאלה 5)

– ציינו והציגו איזו פנייה מן הפניות לגורמים שונים בהכרזת העצמאות באה לידי ביטוי בקטע.
– צטטו מן הקטע משפט שממנו לומדים כי פנייה זו באה לידי ביטוי בקטע.
– הסבירו כיצד פנייה זו באה לידי ביטוי במשפט שציטטתם.

(24 נקודות)

6. קריסת גג בתחנת רכבת

(24 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 6)

– ציינו והציגו את סוג האחריות שבא לידי ביטוי בדברי שר התחבורה.
– צטטו מן הקטע משפט שממנו לומדים כי סוג אחריות זה בא לידי ביטוי בקטע.
– הסבירו כיצד סוג אחריות זה בא לידי ביטוי במשפט שציטטתם.

(24 נקודות)

7. רפורמת החשמל

(24 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 7)

– ציינו והציגו את הגישה הכלכלית־חברתית שבאה לידי ביטוי ברפורמת החשמל.
– צטטו מן הקטע משפט שממנו לומדים כי גישה זו באה לידי ביטוי בקטע.
– הסבירו כיצד גישה זו באה לידי ביטוי במשפט שציטטתם.

(24 נקודות)

פרק שלישי (25 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 8–9.

---

8. עקרון הגבלת השלטון – הכרזת העצמאות

(25 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 8)

לפניכם קטע מתוך הכרזת העצמאות.
קראו את הקטע וענו על השאלות שאחריו.
– הציגו את עקרון הגבלת השלטון.
– צטטו מן הקטע משפט המתייחס לעקרון הגבלת השלטון.
– הסבירו כיצד עקרון הגבלת השלטון בא לידי ביטוי במשפט שציטטתם.

(25 נקודות)

9. תפקידי הכנסת – דיווחי משרדי הממשלה לוועדות הכנסת

(25 נקודות)
(ראו בנספח: שאלה 9)

לפניכם קטע מתוך דוח בדיקה שפורסם ב"שקוף" – כלי תקשורת אלטרנטיבי, המתמקד בעיתונות חוקרת.
קראו את הקטע וענו על השאלות שאחריו.
– הציגו שני תפקידים של הכנסת.
– צטטו מן הקטע משפט (אחד או יותר) המתייחס לאחד מתפקידי הכנסת.
– הסבירו כיצד תפקיד זה בא לידי ביטוי במשפט שציטטתם.
(25 נקודות)

נספח – הקטעים

שאלה 5

בשנים האחרונות, תושבי פריפריה רבים מתלוננים על מחסור חמור ברופאים באזור מגוריהם. לדבריהם בשל מחסור זה נוצר פער גדול באיכות השירותים הרפואיים בין אלה שהמדינה מספקת לתושבי הפריפריה ובין אלה הניתנים לתושבי אזור המרכז.

כדי לסייע לפתרון בעיה זו התקיים בחו"ל כינוס ביוזמתם של משרד העלייה והקליטה, משרד הבריאות וארגון העלייה "נפש בנפש". הכינוס נועד לעודד כאלפיים רופאים יהודים מרחבי העולם לעלות לארץ. שר הבריאות אמר בכינוס: "אני מברך על מהלך זה, שיסייע לתגבר את המערכת בבעלי מקצוע איכותיים, זכאֵי שבות, ערכיים וציוניים, המעוניינים לעלות לארץ ומבקשים לקשור את גורלם בגורלה של מדינת ישראל. זהו מימוש של החזון הציוני".

שאלה 6

באחת ממדינות אירופה קרס גג בתחנת רכבת, וחמישה עשר בני אדם נהרגו. בתגובה על תקרית זו פרץ במדינה גל של מחאות, ונערכו הפגנות שבהן השתתפו אלפי אזרחים שנשאו שלטי מחאה. התברר שהתקרית של קריסת הגג התרחשה לאחר שנערך שיפוץ בתחנה, וכי לפני השיפוץ החליטו הרשויות לצמצם את התקציב שנועד לו. לטענת האזרחים המוחים, בגלל החלטה זו של הרשויות, שיפוץ הגג נעשה באופן רשלני ולא בטיחותי, ולכן ראשי הרשויות הם האחראים למחדל ועליהם להתפטר.

בעקבות גל המחאות הודיע שר התחבורה כי את שיפוץ התחנה ביצעה חברה פרטית ממדינה אחרת, והוא לא ידע על כך. אולם, בכל זאת, מכיוון שהטיפול בתחנות הרכבת במדינה מוטל על משרד התחבורה, השר מקבל את הטענות והוא יתפטר מתפקידו.

שאלה 7

חברת החשמל לישראל – חברה ממשלתית־ציבורית – הייתה עד לתקופה האחרונה החברה היחידה שסיפקה חשמל לתושבי המדינה. בחודשים האחרונים נכנסה לתוקף רפורמה ולפיה שמונה חברות פרטיות חדשות יהיו רשאיות גם הן לספק חשמל לכל משק בית בישראל. הרפורמה נועדה לשפר את השירות ולהוזיל את תעריפי החשמל בישראל.

שאלה 8

ב־29 בנובמבר 1947 קיבלה עצרת האומות המאוחדות החלטה המחייבת הקמת מדינה יהודית בארץ־ישראל. העצרת תבעה מאת תושבי ארץ־ישראל לאחוז בעצמם בכל הצעדים הנדרשים בצידם הם לביצוע ההחלטה. הכרה זו של האומות המאוחדות בזכות העם היהודי להקים את מדינתו אינה ניתנת להפקעה.
זוהי זכותו הטבעית של העם היהודי להיות ככל עם ועם עומד ברשות עצמו במדינתו הריבונית.
לפיכך נתכנסנו, אנו חברי מועצת העם, נציגי היישוב העברי והתנועה הציונית, ביום סיום המנדט הבריטי על ארץ־ישראל, ובתוקף זכותנו הטבעית וההיסטורית ועל יסוד החלטת עצרת האומות המאוחדות אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית בארץ־ישראל, היא מדינת ישראל.
אנו קובעים שהחל מרגע סיום המנדט, הלילה, אור ליום שבת, ו' אייר תש"ח, 15 במאי 1948, ועד להקמת השלטונות הנבחרים והסדירים של המדינה בהתאם לחוקה שתיקבע על ידי האסֵפה המכוננת הנבחרת לא יאוחר מ־1 באוקטובר 1948 - תפעל מועצת העם כמועצת מדינה זמנית, ומוסד הביצוע שלה, מנהלת־העם, יהווה את הממשלה הזמנית של המדינה היהודית, אשר תיקרא בשם ישראל.
מדינת ישראל תהא פתוחה לעלייה יהודית ולקיבוץ גלויות, תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה, תהא מושתתה על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונם של נביאי ישראל, תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין, תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות, תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות, ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות. מדינת ישראל תהא מוכנה לשתף פעולה עם המוסדות והנציגים של האומות המאוחדות בהגשמת החלטת העצרת מיום 29 בנובמבר 1947 ותפעל להקמת האחדות הכלכלית של ארץ־ישראל בשלמותה.

שאלה 9

עיון במאגר הדיווחים של הכנסת חושף כי משרדי ממשלה רבים אינם מחויבים לדווח לוועדות הכנסת על פעילות כלשהי. אך גם משרדים שמחויבים בדיווח לא עושים זאת כנדרש. המאחֵר הגדול: משרד הביטחון - 41 דיווחים חסרים.
באחרונה שלחה "התנועה לאיכות השלטון" הצעות ייעול בנוגע לבעיה. למשל לדרוש בחוק מבכירי המשרדים הממשלתיים לתת דין וחשבון על פעילותם בהתאם לחוקים שונים, ולמסור דיווח תקופתי.
לפני כשנה עלה לאתר הכנסת מאגר נוח המרכֵּז את הדיווחים והפעולות שהגישו המשרדים לוועדות הכנסת בהתאם להוראות חוקים שנוגעים לתחומם. הדבר נועד לאפשר לח"כים ולציבור לברר אם מדיניות המשרדים מיושמת בשטח...
נבהיר: אין חוק יחיד שמחייב את משרדי הממשלה לדווח על כל הפעילויות השוטפות שלהם לוועדות הכנסת. עם זאת, בספר החוקים הצטברו ברבות השנים חוקים שונים המחייבים דיווח על פעולות נקודתיות, שנמצאות בתחומי אחריותם של משרדים ספציפיים. מאגר הכנסת מסייע בריכוז הדיווחים הללו.
מאז שבעה באוקטובר היה אפשר להיווכח בהשלכות החמורות שיש לחולשתה של הכנסת בבחינת תפקודם הלקוי של משרדי הממשלה. הם לא פעלו ביעילות מספקת, ובעקבות זאת נדרשו גופים אזרחיים והתנדבותיים "להיכנס מתחת לאלונקה" ולפעול בתחומים שהטיפול בהם לכתחילה היה אמור להיות מצוי באחריות רשויות השלטון.
מעובד על פי: א' אביבי, שקוף, 22/1/2024

כל הבגרויות באזרחות עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/civics